

**Силабус освітнього компоненту
«Політична історія сучасного світу»**

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність: С2 Політологія

Освітня програма: Політологія (мова навчання – українська)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Рік навчання: 2025-2026

Семестр: 1

Структурний підрозділ	Кафедра всесвітньої історії, історичний факультет
Викладач:	ПІБ: Опрія Ігор Анатолійович Посада: доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії Вчений ступінь: кандидат історичних наук E-mail: oprya.igor@kpnpu.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), кафедра всесвітньої історії. Профайл викладача: http://kvi.kpnpu.edu.ua/opria-igor-anatoliiovych/ URL: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=iy8SdNYAAAAJ URL: https://orcid.org/0000-0003-2847-2088
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnpu.edu.ua/course/view.php?id=8199
Статус дисципліни	обов'язковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредити ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Денна, заочна.
Політика дисципліни	<u>Академічна доброчесність.</u> Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагиату чи обману. URL: https://integrity.kpnpu.edu.ua/ <u>Відвідування занять.</u> Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLrRbcQA86/view <u>Неформальна освіта.</u> Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти

	регламентовано «Положенням про результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти». URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view
Що будемо вивчати?	Процес політичного та соціально-економічного розвитку провідних країн світу від початку XX ст. до сьогодення. Основна увага буде приділена ключовим подіям політичної історії, які справили істотний вплив на державотворчі процеси, визначили вектори сучасного поступу окремих країн. Значне місце у навчальному курсі займають питання політичного устрою країн, рушійних сил в історії, взаємодії різних факторів у історичному процесі, міжнародні відносини.
Чому це треба вивчати?	Розуміння тенденцій та закономірностей політичного розвитку сучасного світу є основою для аналізу та пояснення сучасних політичних подій, що є складовою фахової підготовки здобувача вищої освіти спеціальності Політологія.
Яких результатів можна досягнути?	Очікувані результати навчання з дисципліни: ПРН 07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення. ПРН 09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. ПРН 10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
Як можна використати набуті знання та уміння?	ОК сприяє формуванню у студентів таких компетентностей: ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки. Загальних компетентностей (ЗК): ЗК 01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності; ЗК 02. Здатність спілкуватися іноземною мовою; ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним; ЗК 04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності); ЗК 05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології; ЗК 06. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; ЗК 07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, культури та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК): СК 01. Здатність використовувати категорійно-поняттєвий та

	аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; СК 02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв’язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки; СК 03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; СК 04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності; СК 05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування; СК 06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні; СК 07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності; СК 08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу; СК 09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців; СК 10. Здатність аналізувати PR-стратегії та кампанії, застосовувати на практиці технології PR у сфері політики; СК 12. Здатність до розробки та реалізації проєктів у професійній діяльності із застосуванням сучасного інструментарію.
Зміст дисципліни	Тенденції політичного та економічного розвитку провідних країн світу в кінці XIX – на початку XX ст. Міжнародні відносини у кінці XIX – на початку XX ст. Перша світова війна. Причини, хід, наслідки. Росія в період революції 1917 р. та громадянської війни. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин у 20-х рр. XX ст. Суспільно-політичні рухи у 1918 – 1939 рр. Політичний та економічний розвиток США у міжвоєнний період. Політичний та економічний розвиток Великої Британії та Франції у міжвоєнний період. Формування тоталітарної системи державного устрою в СРСР у 20-30-х рр. XX ст. Політичний та економічний розвиток Німеччини, Італії та Іспанії у міжвоєнний період. Національна революція 1918-1923 рр. у Туреччині. Розвиток республіки у міжвоєнний період. Політичний та економічний розвиток Японії між двома світовими війнами. Особливості фашизації країни. Політичний та економічний розвиток Індії між двома світовими війнами. Політичний та економічний розвиток країн Латинської Америки у міжвоєнний період. Агресивні акції фашистських держав у 1935 – 1939 рр. Політична криза в Європі напередодні Другої світової війни (1939 р.). Друга Світова війна (причини і початок). Друга Світова війна (Корінний перелом і поразка Німеччини та її союзників). «Холодна війна» як форма протистояння двох світів демократії й тоталітаризму. Політичні та економічні проблеми післявоєнного світу. Німецька проблема у повоєнний період. Політичний та економічний розвиток США у другій половині XX – на початку XXI ст. СРСР у післявоєнні часи. Доба «застою». Розпад СРСР. Утворення незалежних держав. Політичний та економічний розвиток Великобританії у другій половині XX – на початку XXI ст. Політичний та економічний розвиток Франції у другій половині XX – на початку XXI ст. Країни

	Центральної та Південно-Східної Європи в системі соціалізму. Утвердження тоталітарного режиму у Китаї та його криза. Реформи у Китаї: успіхи і проблеми (1978 – початок ХХІ ст.). Політичний та економічний розвиток Японії у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Політичний та економічний розвиток Індії у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Близькосхідна криза та шляхи її врегулювання (друга половина 40-х рр. ХХ ст. початок ХХІ ст.). Країни Латинської Америки у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Ісламський фундаменталізм та його небезпека. Світ у перші десятиліття ХХІ ст. Формування нового світового порядку.																
Методи навчання	Словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з першоджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернет-публікаціями та матеріалами вебсайтів, створення й демонстрування презентацій; технології дистанційного навчання.																
Інформаційне забезпечення	Основні джерела: - Іваницька О. П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918-1945): навч. посіб. Київ, 2021. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Ivanytska_Olha/Novitnia_istoriia_krain_Yevropy_ta_Ameryky_1945-2002/ - Історія сучасного світу: соціально-політична історія ХV – ХХ століть: навч. посіб. / За ред. Ю. А. Горбаня. Київ, 2017. - Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу. Київ; Ніжин, 2017. URL: https://ivinas.gov.ua/publikatsiji/novi-nadkhodzhennia-v-biblioteku/suchasna-politychna-istoriia-krajin-svitu-2e-vyd-dop-i-pererobl-tvorlova-k-nizhyn-vydavets-pp-lysenko-mm-2017-944-s.html - Applebaum Anne. Autocracy, Inc.: The Dictators Who Want to Run the World. New York: Doubleday, 2024. 224 p. - Corbally J.C. The Twentieth-Century World, 1914 to the Present: State of Modernity. 2nd ed. London: Bloomsbury Academic, 2025. 464 p. - Ploky Serhii. The Nuclear Age: An Epic Race for Arms, Power and Survival. London: Allen Lane, 2025. 480 p. - Smith Jason W. Global Order in the 21st Century: Power, Politics, and International Relations. Cambridge: Cambridge University Press, 2023. ca. 432 p.																
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма здобуття вищої освіти: лекційні заняття (28 год.), семінарські заняття (20 год.), самостійна робота (72 год.); Заочна форма здобуття вищої освіти: лекційні заняття (8 год.), семінарські заняття (6 год.), самостійна робота (106 год.).																
Система оцінювання результатів навчання	Оцінювання результатів навчання здійснюється за стобальною шкалою. Вона дає змогу з максимальною повнотою та об'єктивністю оцінити роботу студентів не лише під час семінарських занять, але й у процесі виконання ними самостійної роботи, підготовки до семінарських занять, контрольної роботи. Відповідно до вказаних особливостей, розподіл максимально можливих балів за виконання окремих видів робіт здійснено за наступною схемою: <table border="1"> <tr> <th colspan="3">Поточний і модульний контроль</th><th rowspan="2">Екзамен</th><th rowspan="2">Сума балів</th></tr> <tr> <th>Поточний контроль</th><th>МКР</th><th>Самостійна робота</th></tr> <tr> <td>20</td><td>30</td><td>10</td><td>40</td><td>100</td></tr> </table> Критерії оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях.				Поточний і модульний контроль			Екзамен	Сума балів	Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	20	30	10	40	100
Поточний і модульний контроль			Екзамен	Сума балів													
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота															
20	30	10	40	100													

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12-бальною системою відповідно до нижче вказаних критеріїв. Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях рівний 12.

По завершенню усіх семінарських занять, здійснюється підрахунок поточної рейтингової оцінки знань, умінь та навичок студентів. У запропонованій вище схемі розподілу балів ця оцінка є результатом поточного оцінювання і може становити максимум **20 балів**.

Підрахунок проводиться за наступною формулою:

$$R = (0,05 \times r + 0,4) \times 20$$

де **r** – середня оцінка навчальної діяльності студента на семінарських заняттях,

а **R** – рейтингова оцінка знань, умінь та навичок студентів на семінарських заняттях.

З вище наведеної формули видно, що за умови отримання студентом протягом семінарських занять середньої оцінки «12», його рейтингова оцінка на навчальних заняттях буде становити встановлений максимум – **20 балів**:

$$R = (0,05 \times 12 + 0,4) \times 20 = 20$$

Якщо ж середня оцінка менша за 12 балів, то, відповідно, меншою буде й оцінка за поточне оцінювання. За мінімальної середньої оцінки у 4 бали, рейтингова оцінка знань, умінь та навичок студентів на навчальних заняттях буде становити $R = (0,05 \times 4 + 0,4) \times 20 = 12$, тобто 60% від встановленого максимуму.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проводиться у формі письмової відповіді на заздалегідь запропоновані питання з навчальної дисципліни. Модульна контрольна робота складається з трьох питань, відповідь на кожне з яких оцінюється максимум у 10 балів. Відповідно максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 30 балів. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити не менше 18 балів, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

При оцінюванні відповіді на кожне питання застосовуються такі критерії:

10 балів – відповідь на питання повна, ґрунтовна, аргументована, студент досконало орієнтується в навчальному матеріалі, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни, вміє аналізувати різні концепції, робить аргументовані висновки, демонструє власне бачення проблеми й шляхів її розв'язання;

8-9 балів – відповідь на питання загалом вірна, студент орієнтується в навчальному матеріалі, втім у відповіді зустрічаються незначні помилки чи неточності;

6-7 балів – відповідь на питання часткова, неповна, втім студент демонструє обізнаність із загальними питаннями навчальної дисципліни та виявляє окремі елементи самостійного мислення;

0-5 балів – відповідь уривчаста, логічно незв'язана, має грубі помилки, або ж відповідь відсутня взагалі.

Критерії оцінювання самостійної роботи (аналітичні завдання, співбесіда)

Відповідь оцінюється у 10 балів, якщо: студент демонструє високий рівень знань та усвідомлення опрацьованого матеріалу,

висловлює власну точку зору стосовно питань, які є предметом обговорення. Відповідь повна, аргументована, логічна.

Відповідь оцінюється у 8-9 балів, якщо: студент демонструє середній або вище середнього рівень знань та усвідомлення опрацьованого матеріалу, з труднощами висловлює власну точку зору стосовно питань, які є предметом обговорення. Відповідь не повна, має прогалини в аргументації.

Відповідь оцінюється у 6-7 балів, якщо: студент демонструє середній або нижче середнього рівень знань та усвідомлення опрацьованого матеріалу, з труднощами може висловити власну точку зору стосовно питань, які є предметом обговорення. Відповідь не повна, та недостатньо аргументована, містить логічні помилки.

Відповідь оцінюється у 0-5 балів, якщо: студент не може продемонструвати хоча б мінімальні знання з опрацьованого матеріалу, не може висловити власну точку зору стосовно питань, які є предметом обговорення. Відповідь неповна, неаргументована, нелогічна, або відсутня взагалі.

Екзамен (40 балів)

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях; не виконав або виконав МКР, завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Здобувачі вищої освіти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до екзамену.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком навчального процесу.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі екзамену, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAIL_zz/view).

Екзамен проводиться у формі усного або письмового опитування за питаннями екзаменаційного білета. Білет іспиту складається з трьох питань.

Відповіді на питання екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв:

високий рівень 36-40 б.	Здобувач виявляє глибокі фундаментальні знання теорії, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
----------------------------	---

	достатній рівень 30-35 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу. Здобувач уміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.	
	середній рівень 24-29 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; викладає матеріал непослідовно. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.	
	початковий рівень менше як 23 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач неспроможний виконати стандартні завдання навіть після спрямувальних питань викладача. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.	
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	Відповіді студентів на семінарських заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями:		
	Рівні навчальних досягнень	бали	Критерії оцінювання
	Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
		2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
		3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.

		5	Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості узагальнення але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
		6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає

			активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Поточний контроль	Виступ з основного питання на семінарському занятті, аналітична робота, презентації, есе.		
Підсумковий контроль	Екзамен.		
Локація	URL: https://kpmu.edu.ua/rozklad-zaniat/		